

enterprise
europe
network

Odpowiedzialność przedsiębiorcy za produkt w kontekście oznakowania CE

Magdalena Bator
Radca Prawny

Kraków, listopad 2019

een.ec.europa.eu

- 1. Oznakowanie CE.**
  - 1.1. Zasady ogólne stosowania znaku CE.
  - 1.2. Dyrektywy Nowego Podejścia.
  - 1.3. Źródła norm prawnych.
- 2. System oceny zgodności i bezpieczeństwo produktów.**
  - 2.1. Procedury oceny zgodności.
  - 2.2. Rola producenta, importera i dystrybutora.
- 3. Nadzór nad rynkiem.**
  - 3.1. Organy i procedury nadzorcze w Polsce.
  - 3.2. Obowiązki podmiotów gospodarczych.
  - 3.3. Kary pieniężne.
  - 3.4. Odpowiedzialność karna.
- 4. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny.**
  - 4.1. Warunki i granice odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny.
  - 4.2. Okoliczności wyłączające odpowiedzialność.
- 5. Odpowiedzialność sprzedawcy.**
  - 5.1. Rękojmia.
  - 5.2. Roszczenia regresowe sprzedawcy.
  - 5.3. Gwarancja.
  - 5.4. Ograniczenie i wyłączenie odpowiedzialności z tytułu rękojmi i gwarancji.
  - 5.5. Ogólna odpowiedzialność odszkodowawcza.
- 6. Podsumowanie.**
- 7. Przydatne linki do stron internetowych.**
- 8. Spis aktów prawnych.**

1. Oznakowanie CE.

Znak CE to deklaracja producenta, że produkt jest zgodny z wymaganiami (w tym z tzw. *zasadniczymi wymaganiami* wynikającymi z dyrektyw Nowego Podejścia). Produkty, które muszą spełniać wymagania, nie mogą być wprowadzane na rynek w krajach Unii Europejskiej (dalej jako „UE”), jeżeli nie przeszły pomyślnie *oceny zgodności z wymaganiami* i nie zostały oznakowane znakiem CE (chyba że nie są objęte obowiązkiem znakowania, co stanowi raczej wyjątek od reguły). Poprzez oznaczenie produktu tym znakiem producent na własną odpowiedzialność deklaruje, że produkt jest zgodny z dotyczącymi go wymaganiami określonymi we wspólnotowym prawodawstwie harmonizacyjnym i może być swobodnie sprzedawany i używany na terenie UE i Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

- ✓ Znak CE **tylko i wyłącznie** potwierdza zgodność produktu z zasadniczymi normami.
- ✓ Nie oznacza, że produkt został wyprodukowany na terenie UE.
- ✓ Nie jest świadectwem jakości ani certyfikatem.
- ✓ Nie gwarantuje, że produkt nie jest wadliwy.
- ✓ Nie jest również znakiem towarowym.

Uwaga! Znakiem CE muszą być opatrzone również produkty, które są wprowadzane tylko i wyłącznie na rynek polski.

Parametry i charakter znaku CE określa załącznik nr II do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lica 2008 roku *ustanawiającego wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu*¹. Znak CE musi mieć wysokość co najmniej 5 mm, a obydwie litery muszą mieć taką samą wysokość. Należy zachować odpowiednie, wskazane na rysunku² proporcje.

---

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lica 2008 roku ustanawiającego wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 339/93, Dz.U. L 218 z 13.8.2008, str. 30—47 ze zm.

² https://ec.europa.eu/growth/single-market/ce-marking_en, dostęp: 13.11.2019.

Obowiązek przeprowadzenia oceny zgodności z normami i opatrzenia znakiem CE nie dotyczy wszystkich produktów wprowadzanych na rynek, ale znacznej ich części. Co ważne – brak obowiązku oznaczenia znakiem CE nie oznacza, że nie istnieją inne wymagania dotyczące produktu.

1.1. Zasady ogólne stosowania znaku CE.

- ✓ Oznakowanie CE może zostać umieszczone na produkcie przez producenta lub przez jego upoważnionego przedstawiciela.
- ✓ Znakiem CE oznacza się tylko produkty, dla których jest to prawnie przewidziane. Zabronione jest oznaczanie tym znakiem jakichkolwiek innych produktów.
- ✓ Poprzez oznaczenie produktu producent przyjmuje na siebie odpowiedzialność za zgodność produktu z normami.
- ✓ Oznakowanie CE stanowi jedyny znak stwierdzający zgodność produktu z normami.
- ✓ Zakazane jest stosowanie oznakowania, które mogą wprowadzić w błąd przez podobieństwo do znaku CE.
- ✓ Inne oznaczenie można umieszczać na produkcie pod warunkiem, że nie wpływają niekorzystanie na czytelność, rozpoznawalność i znaczenie (na przykład poprzez błędne rozwinięcie skrótu) znaku CE.

1.2. Dyrektywy Nowego Podejścia.

Dyrektywy Nowego Podejścia (*New Approach*) to stosowany od 1985 roku system harmonizacji norm technicznych w UE. Poszczególne dyrektywy obejmujące określone grupy produktów ustanawiają zasadnicze wymagania, które mają gwarantować wysoki poziom ochrony użytkowników i środowiska. Dyrektywy musiały zostać wdrożone przez wszystkie państwa członkowskie. System ten ma na celu ujednoczenie wymagań i zlikwidowanie barier technicznych. Dyrektywy określają tylko **wymagania zasadnicze**, których spełnienie musi zapewnić **producent**. Sposób, w jaki te wymagania zostaną spełnione (rozwiązania techniczne) zależy od producenta. Deklaracja producenta o zgodności z normami i oznakowanie produktu znakiem CE umożliwiają wprowadzenie produktu do obrotu na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Uwaga! Prezes Polskiego Komitetu Normalizacyjnego co pół roku w drodze obwieszczenia ogłasza numery i tytuły norm zharmonizowanych do każdej z dyrektyw³. Bieżące komunikaty w zakresie aktualnych norm można znaleźć w wyszukiwarce na stronie internetowej PKN⁴.

Stosowanie norm zharmonizowanych przez producenta stwarza domniemanie zgodności produktu z dyrektywą.

Należy pamiętać, że nie wszystkie dyrektywy Nowego Podejścia przewidują stosowanie znaku CE. Ponadto istnieje wiele grup produktów, do których nie ma dyrektyw Nowego Podejścia, ale istnieją inne normy prawne obejmujące te produkty.

1.3. Źródła norm prawnych.

Podstawowym aktem prawnym jest Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 roku *ustanawiające wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 339/93* oraz szereg dyrektyw Nowego Podejścia. W zakresie bezpieczeństwa produktów wydano również Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 grudnia 2001 roku *w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów (2001/95/WE)*⁵. Dyrektywa ta dotyczy również grup produktów, co do których nie ma zasadniczych wymagań (nie ma obowiązku oznaczania ich znakiem CE).

W Polsce obowiązuje ustawa z dnia 13 kwietnia 2016 roku *o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku* (Dz.U. z 2016, poz. 542 ze zm.)⁶. Ustawa ta weszła w życie 20 kwietnia 2016 roku (dalej również jako „Ustawa z 2016 roku”). Równolegle obowiązuje ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 roku

---

3 Dostęp do obwieszczeń Prezesa Polskiego Komitetu Normalizacyjnego: <https://www.pkn.pl/polskie-normy/komunikaty-decyzje-i-obwieszczenia-prezesa-pkn/obwieszczenia-prezesa-pkn-w-monitorze>

4 Aktualny wykaz norm: <https://www.pkn.pl/komunikat-online>

5 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 grudnia 2001 roku w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów (2001/95/WE), Dz. Urz. L 011 z 15/01/2002 str. 0004 – 0017 ze zm.

6 Tekst jednolity z dnia 22 lutego 2019 r., Dz.U. z 2019 r. poz. 544.

o systemie oceny zgodności (Dz.U. z 2002 Nr 166, poz. 1360 ze zm.)⁷ (dalej również jako: „Ustawa z 2002 roku”). Ustawa z 2002 roku nie zawiera szeregu fundamentalnych postanowień (m.in. obowiązków podmiotów gospodarczych, wymagań dla jednostek notyfikowanych i organów notyfikujących). Celem nowej ustawy jest zapewnienie skutecznego systemu kar i wysokiego poziomu ochrony konsumentów i środowiska naturalnego oraz wdrożenie nowych dyrektyw UE.

Ustawa z 2016 roku wprowadziła zmiany w systemie nadzoru nad rynkiem oraz w zakresie jednostek notyfikowanych. Z punktu widzenia przedsiębiorcy istotny jest system kar pieniężnych (**administracyjne kary pieniężne** w rozdziale 8 ustawy z 2016 roku obowiązują równolegle z przepisami karnymi z rozdziału 7 ustawy z 2002 roku) i zasady prowadzenia kontroli oraz postępowań administracyjnych.

Do produktów, których nie obejmują normy zasadnicze (dyrektywy Nowego Podejścia), stosuje się m.in. ustawę z dnia 12 grudnia 2003 roku o ogólnym bezpieczeństwie produktów (Dz. U. Nr 229 poz. 2275 ze zm.)⁸. Do części wyrobów stosuje się nadal ustawę z 2002 o *systemie oceny zgodności*, w tym w zakresie wymagań szczegółowych (wymagania określone w aktach prawnych innych niż dyrektywy Nowego Podejścia), bądź ustawy sektorowe – w zależności od rodzaju produktu. Przed przeprowadzeniem oceny zgodności wyrobu należy ustalić, jakie obowiązujące przepisy i normy znajdują zastosowanie. Zakres zastosowania dwóch ustaw w ramach systemu oceny zgodności, tj. ustawy z 2002 roku o systemach oceny zgodności oraz ustawy z 2016 roku o systemie oceny zgodności i nadzoru rynku można sprawdzić na poziomie pozostających w mocy rozporządzeń krajowych, wydanych na podstawie przepisów upoważniających zawartych w danej ustawie.

Producenci powinni zwracać uwagę nie tylko na ustawy i normy polskie, ale również na normy i dyrektywy unijne (akty prawne unijne tłumaczone są na język polski, a ich treść jest dla każdego dostępna).

---

7 Tekst jednolity z dnia 13 grudnia 2018 r., Dz.U. z 2019 r. poz. 155.

8 Tekst jednolity z dnia 17 listopada 2016 r., Dz.U. z 2016 r. poz. 2047.

2. System oceny zgodności i bezpieczeństwo produktów.

System oceny zgodności ma zastosowanie do znacznej grupy produktów. Zasadniczo każdy taki produkt musi być opatrzony znakiem CE, jednak część produktów podlegających systemowi oceny zgodności nie podlega obowiązkowi oznakowania znakiem CE, co wynika z regulacji szczegółowych. Zasadą pozostaje umieszczenie znaku CE na produkcie, jednak w niektórych przypadkach prawo dopuszcza umieszczenie znaku w innym miejscu, w tym na opakowaniu⁹, lub przewiduje brak obowiązku oznaczania produktu tym znakiem. Producent każdorazowo zobowiązany jest do stosowania aktualnych w chwili wprowadzania wyrobu na rynek przepisów prawa.

Ustawy z 2016 roku o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku nie stosuje się (z wyjątkiem wskazanych w tej ustawie przepisów) do:

- 1) materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego, ;
- 2) **wyrobów budowlanych**, ;
- 3) wyrobów przeznaczonych na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa, ;
- 4) **wyrobów medycznych**, jednak ustawa z 2016 roku znajduje zastosowanie do wyrobów medycznych będących: urządzeniami ciśnieniowymi i zespołami urządzeń ciśnieniowych, wagami nieautomatycznymi, urządzeniami radiowymi;
- 5) ciśnieniowych urządzeń transportowych,
- 6) **wyrobów lotniczych**, części i akcesoriów .

Szczegółowy zakres zastosowania ustawy z 2016 roku znajduje się w art. 1 tej ustawy.

Uwaga! Ustawa z 2002 roku nadal obowiązuje w stosunku do niektórych grup wyrobów.

---

⁹ Por. Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie wymagań dla zabawek z dnia 20 października 2016 roku (Dz. U. z 2016 r. poz. 1730 ze zm.).

Do następujących grup wyrobów stosuje się Ustawę z 2002 roku *o systemie oceny zgodności*:

- 1) wodnych kotłów grzewczych opalanych paliwami ciekłymi lub gazowymi;
- 2) urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska;
- 3) wyrobów ze szkła kryształowego;
- 4) maszyn;
- 5) wyrobów aerozolowych;
- 6) sprzętu elektrycznego i elektronicznego w zakresie ograniczenia stosowania niektórych substancji niebezpiecznych;
- 7) silników spalinowych w zakresie ograniczenia emisji zanieczyszczeń gazowych i cząstek stałych przez te silniki;
- 8) określonych wyrobów wykorzystujących energię;
- 9) określonych wyrobów medycznych;

Szczegółowy zakres stosowania Ustawy z 2002 roku *o systemie oceny zgodności* opisany jest w art. 1 tej ustawy. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie tej ustawy określają wymagania do wyrobów, które są nią aktualnie objęte.

System oceny zgodności jest systemem dosyć skomplikowanym z uwagi na mnogość regulacji prawnych, których stosowanie należy ustalać w stosunku do konkretnego wyrobu. Dodatkową trudność stanowi fakt, że do jednego wyrobu mogą znajdować zastosowanie różne normy.

Na potrzeby systemu oceny zgodności wprowadzono kilka pojęć ustawowych (na potrzeby niniejszej publikacji omówione zostaną definicje z art. 4 ustawy z 2016 roku *o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku*):

- ✓ **Wyrób** - należy przez to rozumieć rzecz, bez względu na stopień jej przetworzenia, przeznaczoną do wprowadzenia do obrotu lub oddania do użytku, z wyjątkiem artykułów rolno-spożywczych oraz pasz, żywych zwierząt lub roślin, produktów pochodzenia ludzkiego oraz produktów uzyskanych z roślin lub zwierząt związanych bezpośrednio z ich przyszłą reprodukcją.
- ✓ **Wprowadzenie do obrotu** - należy przez to rozumieć udostępnienie wyrobu na rynku po raz pierwszy, czyli każde dostarczenie po raz pierwszy wyrobu w celu jego **dystrybucji, konsumpcji lub używania** na rynku państwa członkowskiego UE lub państwa

członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w ramach działalności gospodarczej, odpłatnie lub nieodpłatnie.

- ✓ **Producent** - należy przez to rozumieć osobę fizyczną lub prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, która wytwarza wyrób albo dla której ten wyrób zaprojektowano lub wytworzono, w celu wprowadzenia go do obrotu lub oddania do użytku pod własną nazwą lub znakiem towarowym.
- ✓ **Importer** - należy przez to rozumieć osobę fizyczną lub prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, mającą miejsce zamieszkania albo siedzibę na terytorium państwa członkowskiego UE lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, która wprowadza do obrotu wyroby pochodzące z państw trzecich.
- ✓ **Instalator** - należy przez to rozumieć osobę fizyczną lub prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, mającą siedzibę na terytorium państwa członkowskiego UE lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, która bierze odpowiedzialność za projekt, wykonanie, zainstalowanie oraz wprowadzenie do obrotu dźwigu.
- ✓ **Dystrybutor** - należy przez to rozumieć osobę fizyczną lub prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, inną niż producent lub importer, która udostępnia wyrób na rynku w ramach działalności handlowej.
- ✓ **Prywatny importer** – osoba, która w ramach działalności niehandlowej przywozi rekreacyjne jednostki pływające lub skutery wodne na własne potrzeby.

2.1. Procedury oceny zgodności.

Wyroby wprowadzane do obrotu lub oddawane do użytku są poddawane ocenie zgodności z wymaganiami. Dokonanie oceny zgodności jest obowiązkowe. Oznakowanie CE umieszcza się na wyrobie podlegającym obowiązkowi oceny zgodności po przeprowadzeniu tej oceny

i potwierdzeniu zgodności wyrobu z wymaganiami, a przed wprowadzeniem wyrobu do obrotu lub oddaniem go do użytku.

W czasie oceny zgodności, w zależności od tego, do jakiej kategorii wyrób należy, przeprowadza się (art. 8 Ustawy z 2016 roku *o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku*):

- 1) Badania przez:
  - ✓ producenta (instalatora, upoważnionego przedstawiciela producenta)
  - ✓ akredytowaną jednostkę własną
  - ✓ jednostkę notyfikowaną, jeżeli jest wymagane przeprowadzenie badań przez laboratorium niezależne od dostawcy i odbiorcy
- 2) Sprawdzenie zgodności z normami przez notyfikowaną jednostkę kontrolującą.
- 3) Sprawdzenie zgodności z wymaganiami - przez jednostkę notyfikowaną.
- 4) Certyfikację - przez jednostkę notyfikowaną.

Następnie, jeżeli jest to wymagane, producent wystawia deklarację zgodności i nanosi na wyrób oznaczenie CE. Deklarację zgodności tłumaczy na język polski ten podmiot, który **udostępnił lub oddał do użytku wyrób na polskim rynku**, jeżeli została sporządzona w innym języku. Jeżeli do konkretnego wyrobu odnosi się kilka norm zharmonizowanych, to należy w deklaracji zgodności określić wszystkie normy, które mają zastosowanie.

2.2. Rola producenta, importera i dystrybutora.

Podmioty gospodarcze, czyli producent, importer i dystrybutor, oraz podmioty *nie-gospodarcze* (czyli prywatny importer) w związku z udostępnianiem wyrobów mają określone obowiązki.

Producent:

- zaprojektowanie i wyprodukowanie wyrobu zgodnie z wymaganiami
- sporządzenie i przechowywanie dokumentacji technicznej (przez 10 lat od wprowadzenia wyrobu do obrotu)
- przeprowadzenie/zlecenie przeprowadzenia procedury oceny zgodności

- sporządzenie deklaracji zgodności, naniesienie oznaczenia CE (względnie i innych oznaczeń)
- umieszczenie na wyrobie (opakowaniu/etykiecie) swojej nazwy, znaku towarowego, adresu (w języku polskim)
- dołączenie do wyrobu instrukcji, informacji dotyczących bezpieczeństwa, deklaracji zgodności – jeżeli jest to wymagane (w języku polskim)
- podjęcie działań w celu zapewnienia zgodności wyrobu, jego wycofania z obrotu lub odzyskania - w przypadku zaistnienia uzasadnionego podejrzenia, że jest on niezgodny z wymaganiami
- poinformowanie organów nadzoru rynku o zagrożeniach stwarzanych przez wyrób
- współpraca z organami nadzoru
- prowadzenie ewidencji skarg dotyczących wyrobu, ewidencji wyrobów niezgodnych z wymaganiami, badania próbek wyrobów

Instalator:

- zapewnienie, że dźwig został zaprojektowany, wytworzony, zainstalowany i przetestowany zgodnie z wymaganiami
- powyższe obowiązki producenta stosuje się odpowiednio do instalatora (za wyjątkiem badania próbek wyrobu)

Importer:

- wprowadzanie do obrotu wyrobów, które spełniają wymagania
- odpowiednie przechowywanie i transportowanie wyrobu
- zapewnienie, aby producent dopełnił obowiązków związanych z przeprowadzeniem odpowiedniej procedury oceny zgodności i zgromadzeniem dokumentacji technicznej oraz aby umieścił na produkcie swoją nazwę, adres i znak towarowy
- umieszczenie na produkcie (opakowaniu/etykiecie) nazwy importera, znaku towarowego i adresu (w języku polskim)
- zapewnienie, żeby do wyrobu dołączone były instrukcje, informacje dotyczące bezpieczeństwa użytkowania oraz, jeżeli jest to wymagane, etykiety, sporządzone w języku polskim

- przechowywanie kopii deklaracji zgodności przez 10 lat od udostępnienia wyrobu i zapewnienie organowi nadzoru wglądu do dokumentacji technicznej
- podjęcie działań w celu zapewnienia zgodności wyrobu, jego wycofania z obrotu lub odzyskania - w przypadku zaistnienia uzasadnionego podejrzenia, że jest on niezgodny z wymaganiami
- poinformowanie organów nadzoru rynku o zagrożeniach stwarzanych przez wyrób
- poinformowanie producenta i dystrybutorów o zagrożeniach stwarzanych przez wyrób
- współpraca z organami nadzoru
- prowadzenie ewidencji skarg dotyczących wyrobu, ewidencji wyrobów niezgodnych z wymaganiami, badania próbek wyrobów

Dystrybutor:

- działanie z należytą starannością
- sprawdzenie, czy importer i producent spełnili obowiązki ustawowe związane z procedurą oceny zgodności oraz czy wyrób był w sposób odpowiedni przechowywany i transportowany
- sprawdzenie, czy na wyrób naniesiono oznakowanie CE (inne oznakowanie)
- zapewnienie odpowiednich warunków transportu i przechowywania
- współpraca z organami nadzoru

Szczegółowy opis obowiązków ciążących na podmiotach gospodarczych wymieniono w **art. 13, art. 14, art. 16 i art. 17** Ustawy z 2016 roku *o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku*.

Uwaga! Jeżeli importer lub dystrybutor wprowadza do obrotu wyrób pod własną nazwą lub znakiem towarowym, lub modyfikuje wyrób znajdujący się w obrocie w taki sposób, że może mieć to wpływ na zgodność z wymaganiami – to traktuje się go jak producenta.

3. Nadzór nad rynkiem.

Celem regulacji rynku jest eliminowanie zagrożeń dla zdrowia i bezpieczeństwa w miejscu pracy, ochrona konsumentów, mienia, środowiska i bezpieczeństwa publicznego, a z drugiej strony – eliminowanie barier technicznych. W celu realizacji ww. założeń ustanowiono system nadzoru rynku.

3.1. Organy i procedury nadzorcze w Polsce.

Przewidziane są dwa rodzaje procedur, które reguluje Ustawa z 2016 roku *o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku*:

- kontrola
- postępowanie administracyjne – w przypadku stwierdzenia, że produkt nie spełnia wymagań albo stwarza zagrożenie

Kontrole w zakresie spełniania przez wyroby wymagań, kontrole w zakresie stwarzania przez wyroby zagrożenia oraz kontrole w zakresie niezgodności formalnych prowadzą następujące organy:

- ❖ wojewódzcy inspektorzy Inspekcji Handlowej;
- ❖ inspektorzy pracy;
- ❖ Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej;
- ❖ Prezes Urzędu Transportu Kolejowego;
- ❖ organy nadzoru budowlanego;
- ❖ Prezes Wyższego Urzędu Górniczego;
- ❖ dyrektorzy urzędów morskich;
- ❖ wojewódzcy inspektorzy transportu drogowego;
- ❖ dyrektorzy okręgowych urzędów miar.

Uwaga! Kontrolę sprawować mogą również organy celne.

Postępowanie administracyjne w sprawie wprowadzonych do obrotu lub oddanych do użytku **wyrobów niezgodnych z wymaganiami** oraz w sprawie wyrobów, które są zgodne z wymaganiami, a mimo to stwarzają zagrożenie (art. 76 i art. 85 Ustawy z 2016 roku *o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku*) prowadzą:

- ❖ Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej jako „Prezes UOKiK”;
jednocześnie jest organem monitorującym system nadzoru rynku);
- ❖ okręgowi inspektorzy pracy;
- ❖ Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej;
- ❖ Prezes Urzędu Transportu Kolejowego;
- ❖ organy nadzoru budowlanego;
- ❖ Prezes Wyższego Urzędu Górniczego;
- ❖ dyrektorzy urzędów morskich;
- ❖ wojewódzcy inspektorzy transportu drogowego;
- ❖ Prezes Głównego Urzędu Miar.

Uwaga! Prezes UOKiK udostępnia na stronie internetowej Urzędu rejestr wyrobów niezgodnych z wymaganiami lub stwarzających zagrożenie¹⁰.

Organy kontroli przeprowadzają kontrolę u *podmiotów gospodarczych* (producent, importer, dystrybutor) i u przedsiębiorców używających wyrobów. Kontrolę przeprowadza się w obecności kontrolowanego lub jego upoważnionego pracownika. Organy mogą m.in. zlecać badania i pobierać próbki wyrobów. Jeżeli wyrób nie spełnia wymagań, albo stwarza zagrożenie – organ kontroli może wydać **zakaz jego udostępniania** na okres do 3 miesięcy. W przypadku stwierdzenia niedopełniania obowiązków ustawowych (nieprowadzenie dokumentacji etc.) – organ może nakazać **usunięcie niezgodności**.

---

¹⁰ Dostęp do rejestru produktów w witrynie internetowej UOKiK: http://publikacje.uokik.gov.pl/hermes3_pub/

W przypadku stwierdzenia w **trakcie kontroli**, że wyrób jest niezgodny z wymaganiami, albo że stwarza zagrożenie – organ nadzoru rynku wszczyna **postępowanie administracyjne** w tym przedmiocie (art. 76 i art. 85 Ustawy z 2016 roku *o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku*). W czasie postępowania może zostać przedłużony zakaz udostępniania wyrobu. W razie stwierdzenia niezgodności wyrobu z wymaganiami, albo stwarzania przez wyrób zagrożenia, organ może:

- nakazać usunięcie niezgodności;
- nakazać wycofanie wyrobu z obrotu lub użytku;
- zakazać udostępniania wyrobu;
- nakazać odzyskanie wyrobu;
- nakazać zniszczenie wyrobu (jeżeli wyrób stwarza poważne zagrożenie, którego nie można usunąć w inny sposób);
- nakazać powiadomienie konsumentów lub innych użytkowników o stwierdzonych niezgodnościach z wymaganiami, określając termin i sposób powiadomienia.

Stroną postępowania administracyjnego może być każdy z podmiotów gospodarczych.

3.2. Obowiązki podmiotów gospodarczych.

Podmioty gospodarcze (producenci, importerzy, dystrybutorzy) oraz kontrolowani przedsiębiorcy (użytkownicy wyrobów) mają obowiązek współpracowania z organami przeprowadzającymi **kontrolę**. Są zobowiązani do przedstawienia żądanych przez organ dowodów, udostępnienia kopii dokumentów oraz do udzielania informacji. Podmioty kontrolowane muszą umożliwić wstęp na teren przedsiębiorstwa kontrolującemu – za okazaniem legitymacji służbowej oraz upoważnienia do przeprowadzenia kontroli. Czynności kontrolne wykonywane są w obecności kontrolowanego.

W toku **postępowania administracyjnego** podmioty gospodarcze również są zobowiązane do współdziałania (w zakresie czynności kontrolnych, które mogą zostać zlecone w postępowaniu administracyjnym). Podmioty te są zobowiązane również do wykonania decyzji ostatecznej, o ile postępowanie nie zostanie umorzona.

3.3. Kary pieniężne.

Zgodnie z stawą z 2016 roku *o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku* za niedopełnienie przepisów tej ustawy na podmioty gospodarcze (producenta, importera lub instalatora) może zostać nałożona administracyjna kara pieniężna. Przykłady kar administracyjnych:

- Za wprowadzanie do obrotu lub oddawanie do użytku wyrobu niezgodnego z wymaganiami - **do 100 000 zł** (art. 88 Ustawy z 2016 roku *o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku*).
- Za wprowadzanie do obrotu lub oddawanie do użytku wyrobu podlegającego oznakowaniu CE bez tego oznakowania - **do 20 000 zł** (art. 89 Ustawy z 2016 roku *o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku*).
- Za niedopełnienie określonych w ustawie obowiązków związanych z gromadzeniem i przechowywaniem dokumentacji technicznej, dołączenia instrukcji, etykiety, deklaracji zgodności – **do 10 000 zł** (art. 90-94 Ustawy z 2016 roku *o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku*).

Uwaga! Kara administracyjna może zostać nałożona również na dystrybutora:

- **do 20 000 zł za udostępnienie produktu bez oznakowania CE (art. 89 Ustawy z 2016 roku *o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku*)**
- **do 10 000 zł za niedopełnienie obowiązków w zakresie sprawdzenia zamieszczenia informacji umożliwiającej identyfikację wyrobu lub sprawdzenia dołączenia wymaganych dokumentów (instrukcji, informacji, deklaracji itp.) (art. 89a Ustawy z 2016 roku *o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku*).**

Za utrudnianie czynności kontrolnych, odmowę udostępnienia dokumentacji w języku polskim organowi nadzoru, uniemożliwienie zbadania próbek wyrobu - może zostać nałożona kara do 30 000 zł.

3.4. Odpowiedzialność karna.

Na gruncie Ustawy z 2002 roku *o systemie oceny zgodności* producenci (a także importerzy i **inne podmioty**) mogą ponadto ponosić odpowiedzialność wykroczeniową za wprowadzanie do obrotu produktów niezgodnie z przepisami tej ustawy (bez oznakowania CE, niespełniających wymagań itd.).

Odpowiedzialność karną za wprowadzanie niebezpiecznych produktów do obrotu można znaleźć w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny (Dz. U. z Nr 88 poz. 553 ze zm.)¹¹. Za **wytwarzanie lub wprowadzanie do obrotu** szkodliwych dla zdrowia substancji, środków spożywczych lub innych artykułów powszechnego użytku lub też środków farmaceutycznych *nie odpowiadających obowiązującym warunkom jakości* grozi odpowiedzialność karna – zagrożenie karą pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 8 lat. Jeżeli sprawca czynu działał nieumyślnie – grozi pozbawienie wolności do 3 lat. Kary ulegają zaostrzeniu, jeżeli skutkiem czynu była śmierć człowieka albo ciężki uszczerbek na zdrowiu wielu osób (art. 165 § 3 Kodeksu karnego). Karalne może być wprowadzenie do obrotu wyrobów, które stwarzają **realne zagrożenie**. Ten przepis Kodeksu karnego nie dotyczy tylko produktów, co do których istnieje obowiązek znakowania znakiem CE. Dotyczy on produktów wszelkiego rodzaju i nie wiąże się z faktem, czy na konkretny produkt naniesiono znak CE, czy też nie dopełniono tego obowiązku. W kontekście tego przepisu istotne jest przede wszystkim to, czy produkt jest szkodliwy, nieodpowiadający wymaganej jakości. Przykładowe postępowania zakończone skazaniem za to przestępstwo dotyczyły np. leków nie odpowiadających obowiązującym normom, albo skażonej wody pitnej. Odpowiedzialność dotyczy osób, które wytwarzają lub wprowadzają do obrotu substancje, co do których ich użytkownicy (w tym konsumenci) mogą mieć przekonanie, że ich normalne użycie (zgodne z przeznaczeniem) jest i powinno być bezpieczne¹².

---

¹¹ Tekst jednolity z dnia 11 września 2019 r., Dz.U. z 2019 r. poz. 1950.

¹² Por. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach, II Wydział Karny, z dnia 21 listopada 2018 roku, II AKa 395/18, <https://orzeczenia.ms.gov.pl/>, dostęp: 13.11.2019.

4. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny.

W prawodawstwie UE dyrektywa Rady z dnia 25 lipca 1985 roku nr 85/374/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących odpowiedzialności za produkty wadliwe¹³ wprowadziła model odpowiedzialności za produkty wadliwe (niebezpieczne). Przepisy ustanawiające warunki tej odpowiedzialności wprowadzono do polskiej ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm.)¹⁴. Odpowiedzialność ta jest odpowiedzialnością **na zasadzie ryzyka** – oznacza to, że nawet niezawinione działanie nie zwalnia od odpowiedzialności za szkodę.

Uwaga! Polskie przepisy dotyczące odpowiedzialności za produkt niebezpieczny należy interpretować zawsze w świetle dyrektywy nr 85/374/EWG, która gwarantuje minimalną ochronę.

Rozwiązania przyjęte w dyrektywie porządkują tryb i zasady dochodzenia roszczeń z tytułu szkód wyrządzonych produktem wadliwym. **Dyrektywa** ustanowiła podstawowe definicje i zasady:

- **Produkt** - każda rzecz ruchoma, choćby stanowiąca część składową innej rzeczy ruchomej bądź nieruchomej, również elektryczność.
- **Producent** - producent produktu gotowego, producent każdego surowca lub producent części składowej i każda osoba, która przedstawia się jako producent umieszczając swą

---

¹³ Dyrektywa Rady z dnia 25 lipca 1985 roku nr 85/374/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących odpowiedzialności za produkty wadliwe, Dz. Urz. L 210 z 7.8.1985, str. 29—33, Polskie wydanie specjalne: Rozdział 15 Tom 001 P. 257 - 261 ze zm.

¹⁴ Tekst jednolity z dnia 16 maja 2019 r., Dz. U. z 2019 r. poz. 1145.

nazwę, znak handlowy lub inną wyróżniającą cechę na produkcie oraz ten, kto przywozi produkt do UE w celu sprzedaży.

- W przypadku gdy producenta produktu nie można zidentyfikować, **każdy dostawca** produktu będzie traktowany jak jego producent, chyba że poinformuje osobę poszkodowaną w rozsądnym terminie o tożsamości producenta lub osoby, która dostarczyła mu produkt.

4.1. Warunki i granice odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny.

Za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny odpowiada **producent** – czyli ten, kto wytwarza produkt w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej. Uznaje się, że ten, kto wytworzył produkt niebezpieczny, ale nie w ramach prowadzonej działalności gospodarczej (np. jednorazowa sprzedaż wyhodowanych w nadmiarze warzyw), nie ponosi odpowiedzialności na tych zasadach (**nie** oznacza to automatycznie, że nie istnieją inne podstawy odpowiedzialności).

W świetle powyższych przepisów za produkt uznaje się energię elektryczną, zwierzęta, odpady, żywność, a nawet tkanki ludzkie, płyny ustrojowe i narządy ludzkie. W tym ostatnim przypadku podmiotami odpowiedzialnymi mogą być np. banki szpiku, stacje krwiodawstwa.

Za produkt nie uznaje się dóbr intelektualnych, np. poradników, projektów. Uznaje się, że z kolei programy komputerowe można uznać za produkt (ale co do tej kwestii poglądy są rozbieżne).

Uwaga! Nie ma znaczenia, w jakim celu został wytworzony produkt (marketingowym, badania rynku, eksperymentalnym czy innym).

Produktem niebezpiecznym jest produkt **niezapewniający bezpieczeństwa**, jakiego można oczekiwać, uwzględniając normalne użycie produktu. Bezpieczeństwo, jakiego można

w uzasadniony sposób oczekiwać od produktu, należy oceniać, uwzględniając przede wszystkim przeznaczenie, cechy charakterystyczne oraz obiektywne właściwości danego produktu, a także specyfikę grupy użytkowników, dla których produkt ten jest przeznaczony.

Oceniając bezpieczeństwo produktu, bierze się pod uwagę:

- cechy – w tym jego skład, opakowanie, instrukcję montażu, instalacji i konserwacji,
- oddziaływanie na inne wyroby,
- wygląd – oznakowanie, ostrzeżenia i instrukcje dotyczące użytkowania,
- kategorie konsumentów narażonych na niebezpieczeństwo w związku z jego użytkowaniem.

Miarodajna jest chwila wprowadzenia produktu do obrotu.

Biorąc pod uwagę powyższe kryteria istnieją kategorie produktów, w stosunku do których producenci powinni przewidzieć również *niestandardowe*, ale możliwe do przewidzenia i bardzo powszechne użycie, przykładowo:

- długopisy, ołówki, pióra i inne podobne przedmioty** – powszechnie wkładane do ust
- zabawki, ubrania dla małych dzieci** – dzieci powszechnie wkładają je do ust, gryzą, połykają małe elementy

Uwaga! W treści dyrektywy znajdujemy stwierdzenie: ‘*the safety which a person is entitled to expect [...]’*

Zgodnie z dyrektywą *normalne użycie* to:

-użycie wynikające z przeznaczenia produktu

-znane i występujące w praktyce przypadki nieprawidłowego użycia produktu (*foreseeable misuse*)

Uprawniony do odszkodowania jest każdy, kto znalazł się w zasięgu **oddziaływania produktu**.

Nie ma znaczenia, czy sam nabył produkt i na jakiej podstawie z niego korzystał.

Produkty niebezpieczne mogą wyrządzić szkodę na osobie (śmierć, rozstrój zdrowia, uszkodzenie ciała) lub na mieniu (zniszczenie, uszkodzenie rzeczy). Nie ma górnego limitu odpowiedzialności.

Co do odszkodowania za szkody wyrządzone na mieniu:

- odszkodowanie nie przysługuje, gdy szkoda na mieniu nie przekracza kwoty będącej równowartością 500 euro;
- odszkodowanie nie obejmuje uszkodzenia samego produktu ani korzyści, jakie poszkodowany mógłby osiągnąć w związku z jego używaniem;
- odszkodowanie przysługuje tylko wówczas, gdy rzecz zniszczona lub uszkodzona należy do rzeczy zwykle przeznaczanych do osobistego użytku i w taki przede wszystkim sposób korzystał z niej poszkodowany.

Uwaga! Powyższe ograniczenia nie stanowią przeszkody do dochodzenia roszczeń na tzw. zasadach ogólnych (czyli na podstawie art. 471 i nast. Kodeksu cywilnego).

Poszkodowany musi udowodnić, że:

- producent wyprodukował produkt w ramach działalności gospodarczej i wprowadził go do obrotu
- produkt jest *niebezpieczny* – oznakowanie CE stwarza domniemanie *bezpieczeństwa* produktu
- powstała szkoda i istnieje **adekwatny związek przyczynowy** pomiędzy szkodą a niebezpieczeństwem tkwiącym w produkcie (adekwatny związek przyczynowy oznacza, że uszkodzenie ciała jest normalnym następstwem *wadliwości* produktu, np. poparzenie ust i przełyku żrącą substancją, która znajdowała się w butelkowanym napoju przeznaczonym do spożycia)

Przykłady produktów, które mogą zostać uznane za niebezpieczne:

- 1) Ładowarka do telefonu komórkowego - jeżeli nie dołączono do opakowania instrukcji ani na opakowaniu wyraźnie nie zaznaczono, że nie można w czasie ładowania prowadzić rozmów przez telefon, a użytkownik postępuje w ten sposób i porazi go prąd.

- 2) Butelka szklana, która pękła podczas zwykłego jej używania, np. picia, wkładania do koszyka zakupowego, jeżeli miała wadę materiałową lub konstrukcyjną.

Roszczenie poszkodowanego o naprawienie szkody wyrządzonej przez produkt niebezpieczny ulega przedawnieniu z upływem **trzech lat** od dnia, w którym dowiedział się on lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia, ale nie później niż po dziesięciu latach od wprowadzenia produktu do obrotu.

Odpowiedzialności za produkt niebezpieczny **nie można wyłączyć ani ograniczyć** w drodze umowy stron.

4.2. Okoliczności wyłączające odpowiedzialność.

Producent (pозwany), aby uwolnić się od odpowiedzialności, musi udowodnić w procesie, że zaistniała jedna z przesłanek:

- ❖ produkt nie został wprowadzony do obrotu albo wprowadzenie do obrotu nastąpiło **poza zakresem działalności gospodarczej**
- ❖ ujawnienie się niebezpiecznych właściwości produktu nastąpiło po wprowadzeniu go do obrotu; jeżeli poszkodowany wykaże, że niebezpieczne właściwości produktu wynikały z przyczyny tkwiącej **uprzednio** w produkcji, producent poniesie odpowiedzialność za szkodę
- ❖ niebezpieczne właściwości produktu wynikają z konieczności zastosowania przez producenta bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, tj. przepisów z zakresu kontroli sanitarnej lub ochrony środowiska, norm technicznych
- ❖ niebezpiecznych właściwości produktu nie można było przewidzieć, uwzględniając stan nauki i techniki w chwili wprowadzenia produktu do obrotu (tzw. *ryzyko rozwoju*)
- ❖ roszczenie się przedawniło, o ile w toku procesu zarzut przedawnienia zostanie skutecznie podniesiony (patrz rozdział 4.1.)

Uwaga! Przepisy o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny nie wyłączają odpowiedzialności za szkody na zasadach ogólnych, za

szkody wynikłe z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania oraz odpowiedzialności z tytułu rękojmi za wady i gwarancji jakości.

5. Odpowiedzialność sprzedawcy.

Odpowiedzialność za produkt niebezpieczny oraz kary pieniężne za niezgodne z wytycznymi wprowadzanie do obrotu produktów podlegających oznakowaniu znakiem CE ciąży (poza kilkoma wyjątkami) na producencie (a także na importerze lub na dostawcy produktu). Te dwa rodzaje odpowiedzialności istnieją niezależnie od innych podstaw, takich jak:

- a) **rękojmia** (odpowiedzialny jest sprzedawca)
- b) **gwarancja** (odpowiedzialny jest gwarant – niekoniecznie jest nim sprzedawca)
- c) **odpowiedzialność za niewykonanie albo nienależyte wykonanie zobowiązania** (sprzedawca, ale także producent i każdy inny podmiot – w stosunku do strony umowy)

Nabywca produktu (w tym konsument) może skorzystać z każdej z tych podstaw niezależnie od siebie (oczywiście w granicach poniesionej szkody).

5.1. Rękojmia.

Rękojmia i gwarancja **to dwa różne reżimy odpowiedzialności** za rzecz sprzedaną. Poniżej krótka charakterystyka rękojmi i gwarancji. Co istotne, **rękojmia obowiązuje zawsze** w przypadku umowy sprzedaży (w sprzedaży pomiędzy przedsiębiorcami można ją wyłączyć **w umowie**, w stosunku do konsumentów – nigdy). **Gwarancja jest fakultatywna**, natomiast jeżeli zostanie udzielona – istnieje niezależnie od rękojmi. Co istotne - gwarancja nie wyłącza rękojmi. Gwarantem nie musi być sprzedawca – może być nim inny podmiot, np. producent.

Uwaga! To do kupującego należy wybór, czy skorzysta z rękojmi, czy z gwarancji.

Uwaga! Istotne jest ustalenie, czy kupujący ma status konsumenta:

Za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową (art. 22¹ Kodeksu cywilnego). Konsumentami mają szersze uprawnienia jako kupujący, w tym uprawnienia z rękojmi, których nie można ograniczyć umownie.

Istnieją dwie grupy kupujących, którym przysługują różne uprawnienia w związku z zawarciem umowy sprzedaży:

- *konsumenci*
- *przedsiębiorcy (osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą mogą być również konsumentami, jeżeli dokonują zakupu niezwiązanego bezpośrednio z ich działalnością gospodarczą lub zawodową)*

Uwaga! Od dnia 1 stycznia 2021 roku wchodzi w życie zmiany w zakresie obowiązków sprzedawcy z tytułu rękojmi w stosunku do osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą¹⁵. Skutkuje to powstaniem trzeciej grupy klientów, którzy posiadają w niektórych przypadkach takie uprawnienia, jak konsumenci:

*Art. 556⁴ Zawarte w niniejszym dziale [rękojmia za wady] przepisy dotyczące konsumenta, z wyjątkiem art. 558 § 1 zdanie drugie, stosuje się do osoby fizycznej zawierającej umowę bezpośrednio związaną z jej działalnością gospodarczą, **gdy z treści tej umowy wynika, że nie posiada ona dla tej osoby charakteru zawodowego**, wynikającego w szczególności z przedmiotu wykonywanej przez nią działalności gospodarczej, udostępnionego na podstawie przepisów o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.*

*Art. 556⁵ Przepisów art. 563 oraz art. 567 § 2 dotyczących kupującego nie stosuje się do osoby fizycznej zawierającej umowę bezpośrednio związaną z jej działalnością gospodarczą, **gdy z treści tej umowy wynika, że nie posiada ona dla tej osoby charakteru zawodowego**, wynikającego w szczególności z przedmiotu wykonywanej przez nią działalności gospodarczej, udostępnionego na podstawie przepisów o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.*

---

¹⁵ Ustawa z dnia 31 lipca 2019 roku o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia obciążeń regulacyjnych, Dz.U. z 2019 r. poz. 1495.

Pierwotnie ustawa miała wejść w życie z dniem 1 czerwca 2020, jednak na mocy Ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw z dnia 31 marca 2020 r., Dz.U. z 2020 r. poz.568, wejście w życie ustawy zostało przesunięte na dzień 1 stycznia 2021 r.

Ta grupa przedsiębiorców nie staje się konsumentami, jednak będzie mieć przyznane prawa, w pewnym zakresie, takie, jak konsumenci.

Sprzedaż towaru powiązana z wystawieniem faktury na działalność gospodarczą osoby fizycznej nie może być traktowana w każdym przypadku jako sprzedaż pomiędzy przedsiębiorcami. Nowe przepisy, które wejdą w życie od 1 stycznia 2021 roku, jednoznacznie przesądzą tę kwestię¹⁶. Nowe przepisy odwołują się do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i ujawnionego tam przedmiotu działalności gospodarczej. W chwili obecnej nie ma jasnych wytycznych, w jaki sposób należy weryfikować i dokumentować status kupującego. Przepisy odwołują się jedynie do treści wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej¹⁷. Przykładem, kiedy zakup dla osoby fizycznej będącej przedsiębiorcą może nie mieć charakteru zawodowego jest zakup drukarki przez osobę prowadzącą zakład fryzjerski. Problem może stanowić fakt, że charakter zawodowy czynności każdorazowo podlega ocenie. Ustawa nie wskazuje innych sposobów dokonania takiej oceny. Pomocne mogłoby być zbieranie oświadczeń od kupujących dotyczących ich statusu, jednak ustawa wprost nie umożliwia takiego rozwiązania. Konieczne zatem jest monitorowanie praktyki w tym zakresie oraz aktualnego stanowiska organów nadzoru rynku.

Zmiana w Kodeksie cywilnym w zakresie uprawnień przedsiębiorców indywidualnych obejmuje również postanowienia dotyczące wzorców umownych. Ponadto nowelizowane będą przepisy ustawy z dnia 30 maja 2014 roku o prawach konsumenta (Dz. U. z 2014 r. poz. 827 ze zm.)¹⁸. Od 1 stycznia 2021 roku przedsiębiorcy indywidualni będą mieć uprawnienia w zakresie odstąpienia od umowy zawartej na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa.

---

¹⁶ Por. Uzasadnienie do projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia obciążeń regulacyjnych, <https://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/druk.xsp?nr=3622>, dostęp: 12.11.2019.

¹⁷ <https://prod.ceidg.gov.pl/>

¹⁸ Tekst jednolity z dnia 13 grudnia 2018 roku, Dz. U. z 2019 r. poz. 134

W związku z nadchodzącymi zmianami sprzedawcy stoją przed koniecznością zaktualizowania i dostosowania regulaminów, ogólnych warunków sprzedaży oraz stosowanych procedur, z uwzględnieniem praw i obowiązków trzech grup kupujących:

- a) konsument (każda osoba fizyczna, w tym przedsiębiorca prowadzący indywidualną działalność gospodarczą, jeżeli dokonuje zakupu prywatnie; zazwyczaj ma to miejsce w sytuacji, w której nie pobiera faktury na działalność gospodarczą)
- b) przedsiębiorca (osoby prawne w każdym przypadku oraz osoby fizyczne prowadzące indywidualną działalność gospodarczą, jeżeli dokonują zakupu o charakterze zawodowym, związanego bezpośrednio z ich działalnością, np. sprzedawca komputerów kupuje sprzęt, który będzie dalej oferował do sprzedaży)
- c) osoba fizyczna zawierająca umowę bezpośrednio związaną z jej działalnością gospodarczą, gdy z treści tej umowy wynika, że nie posiada ona dla tej osoby charakteru zawodowego (wspomniany wyżej zakup drukarki do zakładu fryzjerskiego, zakup ekspresu do kawy dla klientów w tym zakładzie).

Rękojmia (art. 556 i nast. Kodeksu cywilnego):

- Ustawowa i obligatoryjna **odpowiedzialność sprzedawcy** za wady fizyczne (niezgodność rzeczy z umową) lub prawne rzeczy sprzedanej. Wada fizyczna to też nieprawidłowe zamontowanie lub uruchomienie rzeczy, jeżeli czynności te wykonał sprzedawca, albo kupujący zgodnie z otrzymaną od sprzedawcy instrukcją.
- Sprzedawca odpowiada za wady fizyczne rzeczy, które istniały w chwili wydania rzeczy (co do zasady) lub które wynikły z przyczyny tkwiącej w produkcie.
- Jeżeli kupującym jest konsument, a wada fizyczna została stwierdzona przed upływem roku od dnia wydania rzeczy sprzedanej, domniemywa się, że wada lub jej przyczyna istniała w chwili przejścia niebezpieczeństwa (czyli w większości przypadków w chwili wydania rzeczy) na kupującego.
- Sprzedawca jest zwolniony od odpowiedzialności z tytułu rękojmi, jeżeli kupujący wiedział o wadzie w chwili zawarcia umowy.
- Odpowiedzialność z tytułu rękojmi można ograniczyć albo wyłączyć, ale nigdy w stosunku do konsumentów.

- Wyłączenie odpowiedzialności z tytułu rękojmi nie jest skuteczne, jeżeli sprzedawca podstępnie zataił wadę.

Uprawnienia kupującego z tytułu rękojmi:

- Obniżenie ceny** – w odpowiedniej proporcji, tj. w takiej, w jakiej wartość rzeczy z wadą pozostaje do wartości rzeczy bez wady.
- Odstąpienie od umowy** – chyba że wada jest nieistotna.
- Wymiana na rzecz wolną od wad.**
- Usunięcie wady** – np. poprzez naprawę rzeczy.
- Jeżeli rzecz wadliwa została zamontowana, kupujący może żądać od sprzedawcy demontażu i ponownego zamontowania po dokonaniu wymiany na wolną od wad lub usunięciu wady.

Obniżenie ceny i odstąpienie od umowy przysługuje od razu po stwierdzeniu wady (zarówno w stosunku do konsumentów, jak i nie-konsumentów).

Obniżenie ceny i odstąpienie od umowy nie przysługuje, jeżeli sprzedawca niezwłocznie i bez nadmiernych niedogodności dla kupującego wadę usunie albo rzecz wymieni (sprzedawca nie ma takiej możliwości, jeżeli już raz wada była usuwana/rzecz była wymieniana). Jeżeli kupującym jest konsument, to może zamiast zaproponowanego przez sprzedawcę usunięcia wady – zażądać wymiany rzeczy na wolną od wad (i na odwrót).

W stosunku do **konsumentów** sprzedawca ma określony termin na odpowiedź na reklamację:

- Jeżeli kupujący **będący konsumentem** zażądał wymiany rzeczy lub usunięcia wady albo złożył oświadczenie o obniżeniu ceny, określając kwotę, o którą cena ma być obniżona, a sprzedawca nie ustosunkował się do tego żądania **w terminie 14 dni**, uważa się, że żądanie to uznał za uzasadnione.
- Nieustosunkowanie się sprzedawcy do żądań konsumenta w terminie 14 dni oznacza nie tylko, że **akceptuje on wybór** sposobu doprowadzenia produktu do zgodności z umową,

ale też **akceptuje zarzut**, że produkt jest niezgodny z umową od chwili jego wydania i kupujący **może korzystać ze wszelkich narzędzi** dla ochrony jego interesów.

- Sprzedawca w terminie 14 dni musi **doreczyć** odpowiedź konsumentowi. Nie jest skuteczna odpowiedź, w której sprzedawca nie określa swojego stanowiska w sprawie (uwzględnienie bądź nieuwzględnienie reklamacji). Nie jest wystarczające poinformowanie konsumenta, że produkt jest poddawany analizom przez rzeczoznawcę, a swoje stanowisko sprzedawca przedstawi w innym terminie.

W przypadku żądania przez kupującego wymiany rzeczy albo usunięcia wady (naprawy), sprzedawca powinien to uczynić **w rozsądnym czasie bez nadmiernych niedogodności dla kupującego**. Sprzedawca może odmówić wykonania żądania kupującego, ale tylko w przypadku, gdy byłoby to niemożliwe do wykonania, albo wymagałoby nadmiernych kosztów w porównaniu z innym sposobem doprowadzenia rzeczy do stanu zgodności z umową (np. naprawa rzeczy żądana przez kupującego byłaby bardzo kosztowana w porównaniu do wymiany rzeczy na wolną od wad).

W przypadku korzystania z rękojmi to kupujący na własny koszt powinien dostarczyć rzecz do miejsca oznaczonego w umowie (a jeśli takiego miejsca nie oznaczono – do miejsca wydania rzeczy). Nie ma takiego obowiązku, jeżeli byłoby to nadmiernie utrudnione (np. ze względu na sposób montażu rzeczy w przypadku reklamacji kafelek itd.). Wtedy musi udostępnić rzecz sprzedawcy w miejscu, w którym rzecz się znajduje.

Przy sprzedaży pomiędzy przedsiębiorcami kupujący traci uprawnienia z tytułu rękojmi, jeżeli **nie zbadał rzeczy** w czasie i w sposób przyjęty przy rzeczach tego rodzaju i nie zawiadomił niezwłocznie sprzedawcy o wadzie, a w przypadku gdy wada wyszła na jaw dopiero później - jeżeli nie zawiadomił sprzedawcy **niezwłocznie po jej stwierdzeniu**. Powyższe ograniczenia nie znajdują zastosowania, jeżeli sprzedawca wiedział o wadzie albo zapewnił, że wady nie istnieją.

Od 1 stycznia 2021 roku osoba fizyczna zawierająca umowę bezpośrednio związaną z jej działalnością gospodarczą, **gdy z treści tej umowy wynika, że nie posiada ona dla tej osoby charakteru zawodowego**, nie ma obowiązku badania rzeczy w czasie i w sposób przyjęty przy

rzeczach tego rodzaju oraz niezwłocznego zawiadomienia sprzedawcy o wadzie (art. 563 Kodeksu cywilnego). Terminy do zgłoszenia wady są takie, jak w przypadku konsumenta.

Ustawowy okres obowiązywania rękojmi:

- Ruchomości – **dwa lata** od wydania rzeczy.
- Nieruchomości – **pięć lat** od wydania rzeczy.
- Rzeczy ruchome używane – gdy kupującym jest konsument, to odpowiedzialność sprzedawcy może zostać ograniczona, ale nie krócej niż do jednego roku od wydania rzeczy.
- Terminy zostają odpowiednio wydłużone – jeżeli sprzedawca lub producent określają terminy przydatności do użycia rzeczy na okresy przekraczające terminy wyznaczone dla rękojmi.
- Upływ powyższych terminów jest bez znaczenia, jeżeli sprzedawca podstępnie zataił wadę.
- Roszczenie o usunięcie wady lub wymianę rzeczy sprzedanej na wolną od wad przedawnia się z upływem roku, **licząc od dnia stwierdzenia wady**. W tych samych terminach można złożyć oświadczenie o obniżeniu ceny oraz o odstąpieniu od umowy. Natomiast to ograniczenie nie dotyczy konsumentów. Konsument może zgłosić roszczenie w każdym czasie w okresie obowiązywania rękojmi.

Uwaga! Zgodność rzeczy z Polską Normą (czy też szerzej – zgodność z wymaganiami) nie wyklucza istnienia wad fizycznych, które podlegają przepisom o rękojmi.

Rękojmia za wady prawne rzeczy – bieg terminu rozpoczyna się w tym przypadku od momentu, w którym kupujący dowiedział się o wadzie prawnej rzeczy. Wada prawna występuje wtedy, gdy:

- Rzecz należy do osoby trzeciej.
- Rzecz jest obciążona prawem osoby trzeciej.
- Występuje ograniczenie w korzystaniu lub rozporządzaniu rzeczą wynikające z decyzji lub orzeczenia właściwego organu (np. zatrzymanie rzeczy jako dowód w postępowaniu karnym, zakaz zbywania rzeczy).
- Sprzedawane jest prawo, które nie istnieje.

Kupujący, przeciwko któremu osoba trzecia dochodzi roszczeń dotyczących rzeczy sprzedanej, obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić o tym sprzedawcę i wezwać go do wzięcia udziału w sprawie. Jeżeli kupujący tego zaniechał, a osoba trzecia uzyskała orzeczenie dla siebie korzystne, sprzedawca zostaje zwolniony od odpowiedzialności z tytułu rękojmi za wadę prawną o tyle, o ile jego udział w postępowaniu był potrzebny do wykazania, że roszczenia osoby trzeciej były całkowicie lub częściowo bezzasadne. Jeżeli kupujący uniknął utraty w całości lub w części nabytej rzeczy, albo skutków jej obciążenia na korzyść osoby trzeciej przez zapłatę sumy pieniężnej lub spełnienie innego świadczenia, sprzedawca może zwolnić się od odpowiedzialności z tytułu rękojmi, zwracając kupującemu zapłaconą sumę lub wartość spełnionego świadczenia wraz z odsetkami i kosztami.

Rękojmia obciąża sprzedawcę **niezależnie** od tego, czy to on spowodował wadliwość rzeczy, czy ponosi w tym zakresie jakąkolwiek winę, a nawet - czy w ogóle wiedział lub mógł wiedzieć o tym, że sprzedawana rzecz jest wadliwa. W interesie sprzedawcy leży staranne badanie jakości towarów, które sam nabywa w celu odsprzedaży, to bowiem pozwala mu zmniejszyć ryzyko, jakie wiąże się ze sprzedażą towarów wadliwych.

5.2. Roszczenia regresowe sprzedawcy.

Zgodnie z art. 576¹ – 576⁴ k.c. sprzedawca ma możliwość występowania z **regresem** przeciwko poprzedniemu sprzedawcy oraz przeciwko wszystkim poprzednim zbywcom występującym w łańcuchu sprzedaży rzeczy dotkniętej wadą fizyczną. Sprzedawca jest uprawniony do występowania z roszczeniem regresowym, jeżeli **zaspokoił roszczenia konsumenta** z tytułu rękojmi w następujących przypadkach:

- a) wadliwość sprzedanej rzeczy polegała na tym, że rzecz nie miała właściwości, które powinna mieć zgodnie ze swoim przeznaczeniem lub zgodnie z publicznie składanymi zapewnieniami
- b) rzecz została wydana w stanie niezupełnym.

Ponadto odpowiedzialność ponosi także poprzedni sprzedawca, który:

- c) wiedząc o wadzie rzeczy, nie poinformował o niej kupującego
- d) sporządził instrukcję montażu i uruchomienia dołączoną do rzeczy, jeżeli wada powstała na skutek zamontowania i uruchomienia rzeczy przez konsumenta zgodnie z tą instrukcją.

Odpowiedzialność poprzednich sprzedawców na zasadzie art. 576¹ i nast. Kodeksu cywilnego powstaje wyłącznie w okolicznościach wskazanych w art. 576¹ k.c. – **nie dotyczy** wszystkich postaci wadliwości produktu w rozumieniu przepisów o rękojmi. W innych przypadkach niż wymienione sprzedawca, który zaspokoił roszczenia konsumenta z tytułu rękojmi ma możliwości dochodzenia roszczeń na **zasadach ogólnych**.

Wada produktu będąca podstawą reklamacji musi **istnieć obiektywnie**. Jeżeli sprzedawca uznał za prawdziwe twierdzenia konsumenta, że produkt jest wadliwy, a w rzeczywistości produkt nie jest dotknięty wadą, odpowiedzialność poprzedniego sprzedawcy w łańcuchu sprzedawców nie powstaje. Ciężar dowodu, że wada istnieje, spoczywa na sprzedawcy końcowym. Odszkodowanie obejmuje zwrot wydatków niezbędnych w celu realizacji uprawnień konsumenta, w szczególności związanych z wymianą lub usunięciem wady rzeczy sprzedanej, jej demontażem, transportem i ponownym zamontowaniem, a ponadto kwotę, o którą została obniżona cena rzeczy, oraz utraczone korzyści. Sprzedawca musi wykazać, że w związku z realizacją uprawnień konsumenta z tytułu rękojmi poniósł określone koszty. Koszty te powinny być w adekwatnej do sytuacji wysokości. Sprzedawca powinien również wykazać, że wskutek zachowania poprzedniego sprzedawcy rzecz stała się wadliwa (w przypadku **lit. a, b, d powyżej raczej** wskazuje się, że nie ma konieczności udowodnienia winy poprzedniego sprzedawcy).

Reasumując, sprzedawca końcowy musi wykazać następujące przesłanki odpowiedzialności poprzedniego sprzedawcy:

- wada powstała wskutek działania lub zaniechania poprzedniego sprzedawcy
- zaistniała szkoda po stronie sprzedawcy końcowego (koszty zaspokojenia roszczeń konsumenta z rękojmi)

- związek przyczynowy pomiędzy wadą a szkodą (szkoda, czyli koszty poniesione przez sprzedawcę końcowego, dotyczą **konkretnie tej wady produktu**, za którą odpowiada poprzedni sprzedawca)
- w przypadku dochodzenia roszczeń na podstawie wskazanej w **lit. c powyżej** (poprzedni sprzedawca wiedząc o wadzie, nie poinformował o niej sprzedawcy końcowego) należy również wykazać **winę** poprzedniego sprzedawcy

Termin przedawnienia roszczeń sprzedawcy wynosi 6 miesięcy od dnia poniesienia kosztów przez sprzedawcę w wyniku wykonania uprawnień z tytułu rękojmi przez konsumenta. Przedawnienie jednak nie może nastąpić później niż 6 miesięcy od dnia, w którym sprzedawca powinien był wykonać swoje obowiązki wobec konsumenta (zob. art. 561 § 2 Kodeksu cywilnego) – czyli opóźnienie w zaspokojeniu żądania konsumenta działa tutaj na niekorzyść sprzedawcy. Jeżeli sąd oddali powództwo o naprawienie szkody, stwierdzając, że strona pozwana nie była odpowiedzialna za powstanie wady rzeczy, bieg terminu przedawnienia w stosunku do wszystkich pozostałych sprzedawców nie może zakończyć się przed upływem sześciu miesięcy od dnia, w którym orzeczenie oddalające powództwo stało się prawomocne. Tak krótki termin przedawnienia dotyczy roszczeń regresowych z art. 576¹ i nast. Kodeksu cywilnego. Sprzedawca, niezależnie od powyższego, może dochodzić zaspokojenia roszczeń od swoich kontrahentów również na tzw. zasadach ogólnych, natomiast wymaga to wykazania innych przesłanek m.in. niedochowania należytej staranności przez kontrahenta i powiązania tego faktu z powstaniem szkody (o czym będzie mowa poniżej).

Odpowiedzialności określonej w art. 576¹ k.c. nie można ograniczyć ani wyłączyć. Można ją natomiast rozszerzyć.

Uwaga! Od 1 stycznia 2021 roku przepisy dotyczące roszczeń sprzedawcy obejmują również niektóre sytuacje, w których osoba fizyczna będąca przedsiębiorcą skorzystała z uprawnień z rękojmi:

Art. 576⁵. Przepisy dotyczące konsumenta, zawarte w niniejszym dziale, stosuje się do osoby fizycznej zawierającej umowę bezpośrednio związaną z jej działalnością gospodarczą, gdy z treści tej umowy wynika, że nie posiada ona dla tej osoby charakteru zawodowego, wynikającego w

szczegółności z przedmiotu wykonywanej przez nią działalności gospodarczej, udostępnionego na podstawie przepisów o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

5.3. Gwarancja.

Gwarancja przy sprzedaży to instytucja zupełnie **niezależna od rękojmi**. Co ważne – gwarancja nie wyłącza rękojmi. Gwarancja i rękojmia mogą istnieć równolegle (i najczęściej w praktyce tak to wygląda).

Gwarancja przy sprzedaży (art. 577 i nast. Kodeksu cywilnego):

- To zobowiązanie gwaranta w stosunku do kupującego, że rzecz ma określone właściwości wskazane w oświadczeniu gwarancyjnym.
- Gwarantem **może, ale nie musi** być sprzedawca. Może nim być np. producent, dystrybutor, importer lub inna osoba.
- Zakres odpowiedzialności z gwarancji **może, ale nie musi** pokrywać się z zakresem odpowiedzialności z rękojmi (w zależności od treści oświadczenia gwarancyjnego).
- Odpowiedzialność z tytułu gwarancji obejmuje tylko wady powstałe z przyczyn tkwiących w sprzedanej rzeczy – **jeżeli inaczej nie zastrzeżono** w oświadczeniu gwarancyjnym.
- Oświadczenie gwarancyjne może zostać złożone w reklamie.
- Termin gwarancji wynosi **dwa lata** od momentu wydania rzeczy kupującemu, ale może to zostać zmodyfikowane w oświadczeniu gwarancyjnym. Gwarancja może być udzielona dożywotnio.
- Oświadczenie gwarancyjne musi być sporządzone w języku polskim. Uprawniony (kupujący) może żądać od gwaranta wydania oświadczenia na papierze.
- Sprzedawca wydaje kupującemu wraz z rzeczą sprzedaną dokument gwarancyjny oraz sprawdza zgodność znajdujących się na rzeczy oznaczeń z danymi zawartymi w dokumencie gwarancyjnym oraz stan plomb i innych umieszczonych na rzeczy zabezpieczeń – jeżeli otrzymał taki dokument od gwaranta, albo jeżeli sam jest gwarantem.
- Treść oświadczenia gwarancyjnego określa art. 577¹ Kodeksu cywilnego. Co istotne: musi się w nim znaleźć wyraźne stwierdzenie, że *gwarancja nie ogranicza, nie wyłącza ani nie zawiesza* uprawnień kupującego z tytułu rękojmi.

Uwaga! Jeśli produkt jest wadliwy, kupujący ma wybór co do sposobu uzyskania rekompensaty od sprzedawcy (wybór podstawy prawnej). Sprzedawca nie może narzucić kupującemu sposobu uzyskania rekompensaty.

5.4. Ograniczenie i wyłączenie odpowiedzialności z tytułu rękojmi i gwarancji.

Rękojmia to odpowiedzialność sprzedawcy na zasadzie ryzyka względem kupującego. Odpowiedzialność ta jest dosyć szeroka, natomiast są określone okoliczności, w których sprzedawca nie ponosi odpowiedzialności z tytułu rękojmi (raz jeszcze warto podkreślić, że wyłączenie odpowiedzialności z tytułu rękojmi nie oznacza wyłączenia odpowiedzialności na innych zasadach, np. na tzw. zasadach ogólnych). Co ważne – w sprzedaży pomiędzy przedsiębiorcami i w sprzedaży bez udziału konsumentów (np. sprzedaż pomiędzy dwoma osobami fizycznymi nie będącymi przedsiębiorcami) warunki rękojmi mogą być modyfikowane w drodze umowy.

Od 1 stycznia 2021 roku w stosunku do osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą, ale nie będącej konsumentem w rozumieniu art. 22¹ Kodeksu cywilnego, dokonującej zakupu bezpośrednio związanego z jej działalnością gospodarczą, **gdy z treści tej umowy wynika, że nie posiada ona dla tej osoby charakteru zawodowego**, dopuszczalne będzie umowne rozszerzenie, ograniczenie lub wyłączenie odpowiedzialności z tytułu rękojmi.

Uwaga! Jeżeli osoba fizyczna będąca przedsiębiorcą zawiera **umowę niezwiązaną bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą**, to w świetle prawa jest konsumentem. W stosunku do takiej osoby nie można ograniczyć ani wyłączyć odpowiedzialności sprzedawcy z tytułu rękojmi. Przykładem sytuacji, w której przedsiębiorca prowadzący indywidualną działalność gospodarczą to konsument, jest zakup towarów i usług jako tzw. osoba prywatna, bez pobierania faktury na działalność gospodarczą.

Następujące okoliczności pozwalają się zwolnić sprzedawcy od odpowiedzialności z tytułu rękojmi z założeniem, że nie zmodyfikowano w drodze umowy warunków rękojmi:

W sprzedaży pomiędzy przedsiębiorcami i w sprzedaży konsumenckiej:

- ✓ Upływ czasu – 2 lata przy sprzedaży ruchomości, 5 lat przy sprzedaży nieruchomości.
- ✓ Kupujący wiedział o wadzie rzeczy w chwili **zawarcia umowy** – dotyczy to wad znanych na ten moment (rzecz określona co do tożsamości to np. konkretny, używany samochód).
- ✓ Rzecz została nieprawidłowo zamontowana lub uruchomiona bez udziału sprzedawcy (lub osób, za które ponosi odpowiedzialność), albo niezgodnie z instrukcją.

Dodatkowo w przypadku, gdy kupujący jest **konsumentem (a od 1 stycznia 2021 roku – również osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, gdy z treści tej umowy wynika, że nie posiada ona dla tej osoby charakteru zawodowego)**:

- ✓ Sprzedawca może uchylić się od odpowiedzialności z rękojmi, gdy kupujący powołuje się na brak właściwości produktu, które miały wynikać z publicznych zapewnień pochodzących od osób innych niż sprzedawca, jeżeli sprzedawca zapewnień tych nie znał ani, oceniając rozsądnie, nie mógł znać albo nie mogły one mieć wpływu na decyzję kupującego o zawarciu umowy sprzedaży, albo gdy ich treść została sprostowana przed zawarciem umowy sprzedaży.
- ✓ Jeżeli wada ujawniła się po upływie roku od wydania rzeczy, a kupujący nie wykazał, że wada (lub jej przyczyna) tkwiła w rzeczy w chwili jej wydania, sprzedawca również może uchylić się od odpowiedzialności.

W przypadku **sprzedaży pomiędzy przedsiębiorcami (od 1 stycznia 2021 roku – z wyłączeniem nowej kategorii osób fizycznych będących przedsiębiorcami)** sprzedawca może uchylić się od odpowiedzialności również gdy:

- ✓ Kupujący **nie zbadał rzeczy** w czasie i w sposób przyjęty przy rzeczach tego rodzaju i nie zawiadomił niezwłocznie sprzedawcy o wadzie, a w przypadku gdy wada wyszła na jaw dopiero później - jeżeli nie zawiadomił sprzedawcy niezwłocznie po jej stwierdzeniu.
- ✓ Kupujący nie wykazał, że wada (lub jej przyczyna) tkwiła w rzeczy w chwili jej wydania.

- ✓ Kupujący powołuje się na brak właściwości produktu, które miały wynikać z publicznych zapewnień pochodzących od osób innych niż sprzedawca (art. 556¹ § 2 Kodeksu cywilnego)
- ✓ Gdy przedmiotem sprzedaży są rzeczy oznaczone tylko co do gatunku albo rzeczy mające powstać w przyszłości, sprzedawca jest zwolniony od odpowiedzialności z tytułu rękojmi, jeżeli kupujący wiedział o wadzie **w chwili wydania rzeczy**.

W przypadku gwarancji gwarant (nie zawsze będzie nim sprzedawca) może zwolnić się od odpowiedzialności w przypadku przewidzianym w gwarancji, ponieważ jej warunki określone są w oświadczeniu gwarancyjnym i nie muszą pokrywać się z zakresem odpowiedzialności z tytułu rękojmi. Głównymi środkami obrony gwaranta przed roszczeniami mogą być upływ terminu albo fakt, że konkretna wada nie podlega usunięciu w ramach gwarancji. Jeżeli w gwarancji inaczej nie zastrzeżono, odpowiedzialność z tytułu gwarancji obejmuje tylko wady powstałe z przyczyn tkwiących w sprzedanej rzeczy.

Uwaga! Wyłączenie odpowiedzialności z tytułu rękojmi lub gwarancji nie jest równoznaczne z wyłączeniem odpowiedzialności na tzw. zasadach ogólnych.

5.4. Ogólna odpowiedzialność odszkodowawcza.

Instytucja rękojmi wzmacnia sytuację prawną kupującego, ułatwia dochodzenie roszczeń. To do kupującego należy decyzja, z jakiej podstawy prawnej do dochodzenia roszczeń skorzysta. Co ważne, upływ terminu do skorzystania z rękojmi nie wyłącza możliwości dochodzenia roszczeń na zasadach ogólnych (art. 471 Kodeksu cywilnego). Kupujący, aby skutecznie dochodzić roszczeń na podstawie art. 471 Kodeksu cywilnego, musi udowodnić, że:

- 1) powstała szkoda w postaci uszczerbku majątkowego;
- 2) szkoda była spowodowana niewykonaniem lub nienależyтым wykonaniem zobowiązania przez sprzedawcę (konstrukcja tzw. winy domniemanej);
- 3) istnieje związek przyczynowy między faktem nienależytego wykonania lub niewykonania zobowiązania a poniesioną szkodą.

Sprzedawca odpowiada za szkodę majątkową powstałą po stronie kupującego, o ile ta szkoda wynika z niewykonania lub nienależytego wykonania przez niego zobowiązania. Co ważne, **w przypadku korzystania z rękojmi** kupujący nie musi udowadniać zaistnienia żadnej z wyżej wymienionych (punkt 1-3) przesłanek, sprzedawca odpowiada z tytułu rękojmi nawet wtedy, kiedy dochował najwyższej staranności. W przypadku dochodzenia roszczeń na podstawie art. 471 Kodeksu cywilnego na kupującym ciąży obowiązek **wykazania przesłanek** tej odpowiedzialności (co zwykle jest trudniejsze i bardziej czasochłonne od zaspokojenia roszczeń na podstawie rękojmi).

6. Podsumowanie.

Obecność na rynku wyrobów podlegających oznakowaniu CE wiąże się z szeregiem obowiązków ciążących na podmiotach gospodarczych, które produkują, importują i dystrybuują te wyroby. Wprowadzanie na rynek tych wyrobów wiąże się z przeprowadzeniem odpowiednich procedur zgodności, wystawieniem deklaracji zgodności oraz naniesieniem oznaczenia. Następnie podmioty gospodarcze zobowiązane są do monitorowania wyrobów, które są już obecne na rynku oraz do przechowywania dokumentacji wymaganej przepisami.

Niedopełnienie obowiązków związanych z wprowadzaniem do obrotu produktów podlegających oznakowaniu CE może wiązać się z nałożeniem kary pieniężnej.

Producenci wyrobów (czasem także importerzy i dystrybutorzy) ponoszą również odpowiedzialność odszkodowawczą, jeżeli wyrób okaże się być tzw. produktem niebezpiecznym w rozumieniu art. 449¹-449¹¹ Kodeksu cywilnego i wyrządzi szkodę.

Na sprzedawcach wyrobów ciąży również odpowiedzialność z tytułu rękojmi oraz gwarancji (o ile sprzedawca udzielił gwarancji). Odpowiedzialności z tytułu rękojmi w sprzedaży konsumenckiej

nie można wyłączyć. Ponadto sprzedawca ponosi odpowiedzialność za sprzedawany produkt również na tzw. zasadach ogólnych.

Przedsiębiorcy do 1 stycznia 2021 roku stoją przed koniecznością zaktualizowania i dostosowania regulaminów oraz ogólnych warunków sprzedaży, a także stosowanych procedur sprzedażowych i reklamacyjnych. Warto pamiętać, że nowelizowane przepisy w zakresie umowy zawieranej przez osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, gdy z treści tej umowy wynika, że nie posiada ona dla tej osoby charakteru zawodowego, zmieniają obowiązki sprzedawców nie tylko w zakresie rękojmi, ale również w zakresie stosowanych wzorców umownych i realizacji prawa odstąpienia od umowy zawieranej poza lokalem przedsiębiorstwa lub na odległość.

Uwaga! Niniejsza publikacja nie stanowi opinii ani porady prawnej. Informacje w niej zawarte nie zastąpią profesjonalnej porady prawnej i nie mogą być w taki sposób traktowane. Publikacja ma na celu wyłącznie wyjaśnienie czytelnikom, jakiego rodzaju odpowiedzialność prawna ciąży na przedsiębiorcach, którzy zajmują się produkcją, importem, dystrybucją i sprzedażą wyrobów podlegających oznakowaniu znakiem CE. Z uwagi na charakter publikacji niektóre zawiłe kwestie prawne zostały przedstawione w sposób skrótowy.

Publikacja zawiera omówienie stanu prawnego aktualnego na dzień 15 listopada 2019 roku z uwzględnieniem zmian wdrażanych na mocy ustawy z dnia 31 lipca 2019 roku o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia obciążeń regulacyjnych, Dz.U. z 2019 r. poz. 1495.

Spis aktów prawnych:

1. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 roku ustanawiającego wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 339/93, Dz.U. L 218 z 13.8.2008, str. 30—47 ze zm.
2. Dyrektywa Rady z dnia 25 lipca 1985 roku w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących odpowiedzialności za produkty wadliwe nr 85/374/EWG, Dz.Urz. L 210 z 7.8.1985, str. 29—33, Polskie wydanie specjalne: Rozdział 15 Tom 001 str. 257 - 261 ze zm..
3. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 grudnia 2001 roku w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów (2001/95/WE), Dz. Urz. L 011 z 15/01/2002 str. 0004 – 0017 ze zm. .
4. Ustawa z dnia 13 kwietnia 2016 roku o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (Dz.U. z 2016, poz. 542 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 roku o systemie oceny zgodności (Dz.U. z 2002 Nr 166, poz. 1360 ze zm.).
6. Ustawa z dnia 12 grudnia 2003 roku o ogólnym bezpieczeństwie produktów (Dz. U. Nr 229 poz. 2275 ze zm.).
7. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm).
8. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny (Dz. U. z Nr 88 poz. 553 ze zm.).

Przydatne linki do stron www:

- 1) Wzór znaku CE: <https://www.oznakowanie-ce.pl/ce-dla-poczatkujacych/jak-wyglada-oznakowanie-ce.html>
- 2) Polski Komitet Normalizacyjny: <https://www.pkn.pl/>
- 3) Polski Komitet Normalizacyjny – normy: <https://www.pkn.pl/polskie-normy/dyrektywy-rozporzadzenia-i-normy>
- 4) Akty prawne Unii Europejskiej oraz orzecznictwo: <https://eur-lex.europa.eu/>
- 5) Witryna dotycząca systemu oceny zgodności i nadzoru rynku:
https://uokik.gov.pl/znak_ce.php
- 6) System kontroli wyrobów:
https://www.uokik.gov.pl/kompetencje_prezesa_uokik_i_opis_systemu.php
- 7) Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej: <https://prod.ceidg.gov.pl/>

Enterprise Europe Network
Izba Przemysłowo – Handlowa
w Krakowie